

بررسی رابطه بین تعدیلات سنواتی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

مهرداد قنبری^۱، سید علی ملیحی^۲، جواد ذلفقاری تابش^۳، علیرضا صنعتی آراسته^۴

^۱ گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

^۲ گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، همدان، ایران

^۳ گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

^۴ گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، همدان، ایران

چکیده

تحقیق حاضر به بررسی رابطه بین اقلام تعدیلات سنواتی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌پردازد. به همین منظور، از مدل تعدیل شده جونز، کیفیت اقلام تعهدی اختیاری، به عنوان معیاری برای تشخیص مدیریت سود استفاده شده است. اقلام تعدیلات سنواتی به عنوان متغیر مستقل (اثرات تغییر در رویه و اصلاح اشتباهات سنوات قبل) از سود و زیان و یادداشت‌های پیوست مربوطه شرکت‌های نمونه، استخراج شده است. جامعه آماری تحقیق، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی، ۱۳۸۵ لغایت ۱۳۹۳ بوده و رابطه مذکور در ۶ صنعت شامل ۸۱ شرکت و با استفاده از نرم افزار Eviews 7 و مدل رگرسیون تابلویی با اثرات ثابت مورد بررسی قرار گرفته است. یافته‌های تحقیق در حالت کلی حاکی از آن است که بین تعدیلات سنواتی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، رابطه معنی‌داری وجود ندارد؛ یعنی مدیران شرکت‌ها کمتر از طریق تغییر در رویه حسابداری یا اصلاح اشتباهات سنوات قبل درصد مدیریت سود برمی‌آیند.

واژه‌های کلیدی: تعدیلات سنواتی، تغییر در رویه حسابداری، اصلاح اشتباهات سنوات قبل، مدیریت سود، اقلام تعهدی اختیاری.

مقدمه

طبق مفاهیم نظری گزارشگری مالی، هدف صورت‌های مالی ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه بندی شده درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی واحد تجاری است که برای طیفی گسترده از استفاده کنندگان صورت‌های مالی در اتخاذ تصمیمات اقتصادی مفید واقع گردد. خصوصیات کیفی اطلاعات مالی موجب می‌گردد، اطلاعات ارائه شده در صورت‌های مالی، برای استفاده کنندگان در راستای ارزیابی وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی واحد تجاری مفید واقع شود. خصوصیات کیفی اصلی مرتبط با محتوای اطلاعات، "مربوط بودن" و "قابل اتکا بودن" است (کمیتته تدوین استانداردهای حسابداری، ۱۳۸۶). چنانچه، اطلاعات مالی مربوط و قابل اتکا نباشد، مفید نخواهد بود. هم چنین، خصوصیات کیفی اصلی مرتبط با ارائه اطلاعات، "قابل مقایسه بودن" و "قابل فهم بودن" است. اطلاعاتی که فاقد این خصوصیت باشد، علاوه بر مربوط بودن و قابل اتکا بودن دارای فایده محدودی است. لذا، خصوصیات کیفی قابل مقایسه بودن و قابل فهم بودن، بر مفید بودن اطلاعات می‌افزاید و به این منظور وجود ثبات رویه در روش‌های حسابداری بکار گرفته شده و افشای مناسب اطلاعات الزامی است. با توجه به مطالب فوق، در صورت وجود اشتباه در صورت‌های مالی یا دوره‌های مالی قبل و در صورت تغییر در رویه در دوره جاری نسبت به دوره یا دوره‌های مالی قبل، تجدید ارائه صورت‌های مالی ابزاری متداول به منظور ایجاد ثبات رویه و افشای مناسب اطلاعات می‌باشد. بررسی صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران حاکی از آن است که اکثر شرکت‌ها صورت‌های مالی خود را تجدید ارائه می‌کنند.

مسئله تجدید ارائه صورت‌های مالی در تحقیقات خارجی به شکل گسترده‌ای از سال ۲۰۰۱ میلادی به بعد مورد بررسی محققین قرار گرفته است. علت این موضوع سقوط شرکت‌های بزرگ در بازار سرمایه ایالات متحده امریکا نظیر (انرون)^۱ و ورلد کام^۲ در اثر مشکلات کنترل داخلی و راهبری شرکتی و دستکاری های بزرگ و تاثیر گذار در سود شرکت‌های مزبور و در نتیجه افزایش فراوانی تجدید ارائه صورت‌های مالی و متعاقب آن رسوایی های حسابداری و حسابرسی بود. به منظور پیشگیری از وقوع رسوایی های مشابه در آینده، کنگره ایالات متحده امریکا در سال ۲۰۰۲ میلادی قانون جدید تحت عنوان "قانون ساربنز-آکسلی"^۳ را تصویب نمود و شرایط سخت تری را برای استقلال حسابرسان مستقل و کیفیت افشای اطلاعات مالی در نظر گرفت و مقرر نمود که حسابرسان توجه ویژه‌ای به تجدید ارائه صورت‌های مالی نمایند.

بیان مسأله

مطالعات نشان می‌دهند که مدیران می‌توانند از طریق انتخاب سیاست‌های خاص حسابداری، مثلاً تغییر در رویه‌های حسابداری و مدیریت ارقام تعهدی، سودهای گزارشی را تعدیل کنند. یکی از اهداف اساسی وضع استانداردهای حسابداری این است که استفاده کنندگان بتوانند با اتکای بر صورت‌های مالی تصمیمات نسبتاً مربوط و صحیحی اتخاذ کنند، پس نیاز حرفه حسابداری به آن شیوه از گزارشگری می‌باشد که منافع تمام استفاده کنندگان به صورت مطلوب رعایت شود. از سوی دیگر، همان طور که از تعریف مدیریت سود بر می‌آید، مدیران برای رسیدن به اهداف خاصی که منطقیاً منافع عده‌ای خاص را تامین می‌کند، سود را طوری گزارش می‌کنند که این با هدف تامین منافع عمومی استفاده کنندگان مغایرت دارد. حسابرسان وظیفه دارند که بر مطلوبیت صورت‌های مالی در چارچوب استانداردهای حسابداری صحه بگذارند، در حالی که استانداردهای حسابداری نیز در بعضی از موارد دست مدیران را برای انتخاب روش حسابداری باز می‌گذارد. در واقع مشکل از آنجایی شروع می‌شود که در بعضی از مواقع مدیریت سود باعث گمراه شدن صورت‌های مالی می‌شود، در حالی که صورت‌های مالی از نظر قرار گرفتن در چارچوب استانداردهای حسابداری مشکلی نداشته و حسابرسان از این نظر نمی‌توانند بر صورت‌های مالی اشکالی بگیرند (بزرگ اصل، ۱۳۸۷). در این تحقیق مدیریت سود از طریق مدیریت ارقام تعهدی صورت می‌پذیرد، یعنی هنگامی که شرکت‌ها در

¹ Enron² World com³ Sarbanes Oxley (SOX) Act

وضعیت نامطلوب اقتصادی تحت فشار فزاینده قرار می‌گیرند، مدیران آن‌ها از واحد حسابداری درخواست می‌نمایند که سطر آخر صورت‌های مالی (یعنی سود) را بهبود بخشند و بدین وسیله محتوای اطلاعاتی آن را تغییر دهند (نوروش و همکاران، ۱۳۸۴، ص ۱۶۶). مطالعات نشان می‌دهد مدیران از طریق انتخاب سیاست‌های خاص حسابداری، تغییر در برآوردهای حسابداری و مدیریت ارقام تعهدی، سودهای گزارش شده را تعدیل می‌نمایند (مشایخی و همکاران، ۱۳۸۵، ص ۳۶).

کردستانی و همکاران (۱۳۸۹)، به نقل از هولتاوزن و لفتویچ^۱ ۱۹۸۳ و هیلی و پالیپو^۲ بیان می‌کنند که اختیار مدیران برای استفاده از رویه‌های حسابداری متفاوت و استفاده از تغییر در رویه‌های حسابداری، مدیران را برای انتقال اطلاعات مربوطتر به بازار توانا می‌سازد. با این حال، وجود تعدیلات سنواتی ثابت رویه در گزارشگری مالی و توانایی استفاده کننده در ارزیابی دقیق عملکرد شرکت را کاهش می‌دهد. افزون بر این برخی معتقدند که مدیران از اختیارشان برای استفاده از رویه‌های حسابداری متفاوت و تغییر رویه‌های حسابداری، برای تحت تاثیر قرار دادن توافقات قراردادی یا ارزش سهام استفاده می‌کنند (لینک و همکاران^۳، ۲۰۰۶).

متغیرهای تحقیق

متغیرهای تحقیق عبارتند از متغیر، تعدیلات سنواتی به عنوان متغیر مستقل، مدیریت سود به عنوان متغیر وابسته و اندازه شرکت، اهرم مالی، مالکیت نهادی و اندازه موسسه حسابرسی به عنوان متغیرهای کنترلی تحقیق می‌باشند.

پرسش اصلی تحقیق (مسئله تحقیق)

چه رابطه‌ای بین تعدیلات سنواتی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران وجود دارد؟ به عبارت دیگر آیا تعدیلات سنواتی انجام شده توسط شرکت‌ها می‌تواند محرکی برای مدیریت سود باشد؟

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه اصلی: بین تعدیلات سنواتی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه وجود دارد.

فرضیه‌های فرعی

(۱-۱) بین تغییر در رویه‌های حسابداری و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه وجود دارد.

(۲-۱) بین اصلاح اشتباهات سال‌های قبل و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه وجود دارد.

اهداف تحقیق

تحقیق حاضر از لحاظ دسته بندی براساس هدف تحقیق، تحقیقی کاربردی است و نتایج آن می‌تواند برای طیف گسترده‌ای شامل سهامداران، سرمایه‌گذاران، تحلیل گران، حسابرسان، مسئولین بورس اوراق بهادار تهران، تدوین‌کنندگان استانداردها، شاغلین در حرفه حسابداری و محققان مفید باشد؛ و به آن‌ها کمک کند تا بتوانند تصمیم‌گیری‌های صحیح و مناسب را در جهت استفاده از منابع خود و همچنین جلوگیری از سوءاستفاده‌های احتمالی بکار برند؛ به عبارت دیگر در این تحقیق سعی شده است تا سرمایه‌گذاران در بورس اوراق بهادار تهران و اعتباردهندگان به شرکت‌ها را جهت تصمیم‌گیری آگاهانه‌تر با پدیده مدیریت سود آشنا سازد؛ و همچنین ابزارهایی وجود دارد که مدیریت واحدهای تجاری می‌توانند از طریق آن‌ها سود را هموار

¹ Hvltaavn and Lftvych

² Haley and Palypo

³ Linck et al.

سازد. شناخت این ابزارها می‌تواند رهنمودهایی را برای هیئت تدوین استانداردهای حسابداری ایران به منظور تدوین استانداردهایی برای این عمل در اختیار سیاست‌گذاران قرار دهد.

روش تحقیق

در این تحقیق، روش تحقیق توصیفی همبستگی است و به لحاظ زمانی تحقیق مقطعی به حساب می‌آید به این دلیل که داده‌های آماری در یک مقطع زمانی خاص و محدود جمع‌آوری شده است. در این تحقیق برای آزمون فرضیه‌ها از مدل رگرسیون تابلویی با اثرات ثابت استفاده شده است. به این منظور ۸۱ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان نمونه انتخاب و اطلاعات مالی آن‌ها طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۹ مورد بررسی قرار گرفت.

روش گردآوری اطلاعات

جهت گردآوری اطلاعات در خصوص تبیین ادبیات موضوع تحقیق، از روش کتابخانه‌ای و مطالعات اسنادی استفاده شده است و برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز برای پردازش فرضیات تحقیق از بانک‌های اطلاعاتی و آرشیو سازمان بورس اوراق بهادار تهران و نرم افزارهای شرکت‌های تدبیر پرداز و منابع اینترنتی و همچنین گزارشات سالانه منتشره توسط شرکت‌ها و سازمان بورس اوراق بهادار تهران با مراجعه به سایت رسمی بورس اوراق بهادار تهران استفاده شده است.

ابزارگردآوری اطلاعات در این تحقیق، بانک‌های اطلاعاتی، اطلاعات استخراج شده از بورس اوراق بهادار تهران، پایان نامه‌ها، مقالات خارجی و داخلی و منابع اینترنتی معتبر می‌باشد.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

روش بررسی داده‌ها به صورت مقطعی و سال به سال است. در این تحقیق برای آزمون فرضیه‌ها از مدل رگرسیون تابلویی با اثرات ثابت استفاده شده است. در تحقیق حاضر برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای Excel و Eviews7 استفاده شده و تحلیل در دو بخش توصیفی و استنباطی تدوین شده است. جهت توصیف داده‌ها از آماره‌هایی نظیر میانگین، میانه، واریانس و انحراف معیار؛ با استفاده از نرم‌افزار Eviews 7 و مدل رگرسیون تابلویی با اثرات ثابت استفاده شده است.

قلمرو تحقیق

قلمرو مکانی تحقیق: قلمرو مکانی این تحقیق، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشند که در دوره زمانی مورد نظر فعال بوده‌اند.

قلمرو موضوعی تحقیق: قلمرو موضوعی تحقیق، بررسی رابطه بین تعدیلات سنواتی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد.

قلمرو زمانی تحقیق: دوره زمانی تحقیق از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۳ به مدت ۹ سال می‌باشد.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

روش تجزیه و تحلیل فرضیه‌های تحقیق به دو شکل زیر خواهد بود

۱. **آمار توصیفی:** در این قسمت آماره‌های مرکزی همچون میانگین، میانه، مقدار بیشینه کمینه انحراف معیار و ... ضرایب همبستگی و نحوه توزیع متغیرهای تحقیق بررسی خواهد شد.
۲. **آمار استنباطی:** در این قسمت برای آزمون فرضیه‌ها از مدل رگرسیون تابلویی با اثرات ثابت استفاده شده است.

پیشینه‌ی خارجی

زاکلینا^۱ (۲۰۱۲)، با استفاده از مدل اقلام تعهدی اختیاری به بررسی میزان دستکاری عمدی ۱۸۰۰ مدیر ارشد اجرایی^۲ بین سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۰ در صورت‌های مالی شرکت‌ها پرداخته و به این نتیجه رسیده است که رابطه معنی‌داری بین اقلام تعهدی اختیاری و دستکاری عمدی در صورت‌های مالی وجود دارد.

دیچو و همکاران^۳ (۲۰۱۲)، با بررسی عملکرد ۱۶۹ مدیر ارشد حسابداری در شرکت‌های دولتی به این نتیجه رسیده‌اند که ۲۰٪ از مدیریت سود در شرکت‌های دولتی ناشی از تعدیلات سنواتی است.

ویدمن و همکاران^۴ (۲۰۱۰)، در تحقیقی با عنوان "کیفیت اقلام تعهدی شرکت‌ها در حیطه تعدیلات سنواتی" به این نتیجه رسیدند که کیفیت اقلام تعهدی در دوره‌ای که تعدیلات سنواتی ناشی از اشتباهات اساسی است، به طور چشمگیری کاهش می‌یابد.

در تحقیقی که پلامی و همکاران^۵ (۲۰۱۰)، با هدف بررسی دلایل اصلی تجدید ارائه صورت‌های مالی انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که در بیشتر موارد، دلایل تجدید ارائه صورت‌های مالی، اشتباهات داخلی شرکت‌ها است که می‌تواند باعث مدیریت سود شود: اشتباهات رخ داده از جانب شرکت؛ ارائه نادرست صورت‌های مالی در اکثر موارد ممکن است به علل مختلف از جمله برداشت نادرست از استانداردهای حسابداری و خطای سیستم حسابداری باشد و راه را برای مدیریت سود فراهم سازد.

کالن و همکاران^۶ (۲۰۰۸)، به بررسی رابطه بین دستکاری در سود و تعدیلات سنواتی پرداخته‌اند و به این نتیجه رسیدند، احتمال این که شرکت‌ها از اصول پذیرفته شده حسابداری^۷ برای دستکاری در سود استفاده کند به زبان‌های احتمالی و اقلام تعهدی اختیاری بستگی دارد.

جال و همکاران^۸ (۲۰۰۷)، در مالزی با توجه به بررسی اقلام تعهدی اختیاری شرکت‌های حسابرسی‌شونده به این نتیجه رسید که موسسات حسابرسی بزرگ نسبت به سایر موسسات حسابرسی‌کننده کنترل و صلاحیت بیشتری دارند.

پیشینه‌ی داخلی

مومنی (۱۳۹۰)، معتقد است تجدید ارائه صورت‌های مالی می‌تواند نشان‌دهنده وجود ضعف در سیستم حسابداری، گزارشگری مالی، کنترل‌های داخلی شرکت و تلاش مدیریت شرکت برای دستکاری سود از طریق استفاده از روش‌های حسابداری نامناسب، عدم شناسایی به صورت عمدی یا شناسایی درآمدهای واهی باشد. لذا تجدید ارائه صورت‌های مالی و وجود تعدیلات سنواتی به معنی عدم قابلیت‌اتکا کافی صورت‌های مالی تهیه شده توسط مدیریت واحد تجاری در دوره‌ی گذشته بوده که حسابرس مستقل نسبت به مطلوبیت آن اظهار نموده است؛ بنابراین، به طور کلی، عکس‌العمل استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی نسبت به این موضوع، منفی است.

مهرانی و همکاران (۱۳۸۸)، معتقدند مدیران از قضاوت‌های شخصی خود در گزارشگری مالی استفاده کرده و تغییراتی در ساختار مالی شرکت ایجاد می‌کنند. این تغییرات موجب گمراهی افراد ذی نفع درباره عملکرد اقتصادی بنگاه شده و

^۱ Zakolyukina, A

^۲ Intentional Manipulation

^۳ Dechv, L. Graham, gaoal. J and Sh Rajgpai

^۴ Wiedman, L and B. Hendricks

^۵ Plumlee et al.

^۶ Callen et al.

^۷ GAAP

^۸ Johl et al.

قراردادهای مبتنی بر ارقام حسابداری را متأثر می‌سازد (مهرانی و باقری، ۱۳۸۸). همچنین مدیران از طریق برآوردها و گزینش رویه‌های حسابداری، سود را مدیریت کرده و تصمیمات مربوط به تخصیص منابع، جبران خدمات کارکنان و اجتناب از نقض قراردادهای بدهی را تحت تاثیر قرار می‌دهند (نوروش و حسینی، ۱۳۸۸).

ولی‌زاده فرد و همکاران (۱۳۸۸)، در دوره زمانی ۵ ساله به بررسی رابطه بین مالکیت نهادی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته و به این نتیجه رسیدند که بین سطح مالکیت نهادی و مدیریت اقلام تعهدی رابطه منفی وجود دارد، لذا سرمایه‌گذاران نهادی نقش نظارتی فعالی بر تصمیمات شرکت در مورد مدیریت سود اعمال می‌کنند. شواهد تحقیق بیانگر آن است که با افزایش درصد مالکیت نهادی سهام، انعطاف‌پذیری شرکت جهت اقلام تعهدی کاهش می‌یابد.

ابراهیمی و همکاران (۱۳۸۷)، در تحقیق خود در ۷۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به بررسی تاثیر نوع موسسه حسابرسی (سازمان حسابرسی و سایر موسسه‌ها) و نوع اظهار نظر حسابرسی در گزارش حسابرسی بر روی اقلام تعهدی اختیاری پرداختند و به این نتیجه رسیدند که تنها نوع موسسه حسابرسی با اقلام تعهدی اختیاری ارتباط دارد.

بررسی آمار توصیفی متغیرها طی دوره تحقیق

آمار توصیفی متغیرهای تحقیقی در جدول ۱ ارائه شده است. نتایج نشان می‌دهد که کلیه متغیرهای تحقیق اعم از مستقل، وابسته و کنترلی در طی دوره تحقیق در سطح کل شرکت‌ها، با توجه به آماره جارک - برا^۱ دارای توزیع نرمال نبوده‌اند، چرا که احتمال p-value آن‌ها کمتر از ۵٪ است.

با توجه به نتایج جدول می‌توان گفت میانگین اثرات تغییر در رویه حسابداری و اصلاح اشتباهات سنوات قبل و تعدیلات سنواتی منفی است، تعدیلات سنواتی منفی که منجر به کاهش سود انباشته (یا افزایش زیان انباشته) ابتدای دوره می‌شود، اغلب خبری بد تلقی شده و نشان از ضعف فرایند گزارشگری مالی دارد. از طرف دیگر، مطالعات تجربی (سرنی‌ریسن^۲، ۲۰۰۵) نشان می‌دهد که تعدیلات سنواتی گزارش شده بیشتر از نوع (منفی) است که نتیجه یافته‌های ما در این تحقیق مطابق با مطالعات سرنی‌ریسن می‌باشد. چون تعدیلات سنواتی منجر به تجدید ارائه صورت‌های مالی می‌شود؛ می‌توان گفت در شرکت‌هایی که طی دوره‌های متوالی مجبور به تجدید ارائه صورت‌های مالی می‌شوند، کیفیت سود گزارش شده پایین است (ریچاردسون و همکاران، ۲۰۰۲) و ارائه مجدد صورت‌های مالی کیفیت گزارشگری مالی دوره‌های قبل را به چالش می‌کشد. این مسئله باعث می‌شود تا سرمایه‌گذاران نسبت به آینده سرمایه‌گذاری خود در شرکت، تصمیمات جدید اتخاذ نمایند. به طور معمول، سرمایه‌گذاران پرتفوی خود را به سمت سرمایه‌گذاری کم ریسک‌تر انتقال خواهند داد و این امر هزینه سرمایه شرکت را تحت تاثیر قرار می‌دهد (دمیرگان^۳، ۲۰۰۷).

میان تعدیلات سنواتی ۱۶۶۹۰۹۷ و مدیریت سود ۰.۵۰ میلیون ریال می‌باشد. می‌توان گفت در شرکت‌هایی که دارای بیشترین درصد سهامداران نهادی و تمرکز مالکیت بوده‌اند عدد ماکزیمم ۳۷.۹۹٪ می‌باشد و دیگر این که بزرگترین شرکت (لگاریتم فروش) ۸.۱۳ است. کوچکترین شرکت (لگاریتم فروش) ۳.۳۳ می‌باشد.

با مقایسه ضریب تغییرات (حاصل تقسیم انحراف معیار بر میانگین) متغیرهای تحقیق به این نتیجه می‌رسیم که اندازه شرکت در طی دوره ۹ ساله تحقیق دارای کمترین ضریب تغییرات و پراکندگی (۰.۰۴) و لذا بیش‌ترین ثبات و پایداری بوده است.

¹ Jarque- Bera

² Srinirasan Saraj

³ Demirkan, S

بالعکس، متغیر اهرم مالی در طی دوره مذکور، دارای بیشترین ضریب تغییرات و پراکندگی (۲۶.۱۶) و بنابراین کمترین ثبات و پایداری را دارد.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرها طی دوره تحقیق

متغیرها	مشاهده	میانگین	میان	ماکزیمم	مینیمم	انحراف معیار	ضریب تغییرات	مقدار چارک برا	احتمال چارک برا
اثرات تغییر در رویه حسابداری	۷۲۹	-۱۴۰.۱۵۹	۰.۰۰	۶۲۳۳۵	-۳۸۱۹۳۰	۱۸۷۲۲.۵۴	-۱۳.۳۵	۲۵۱۵۴۶۹	۰.۰۰
اثرات اصلاح اشتباهات	۷۲۹	۱۷۶۴۱.۷۷	-۱۰.۶۵	۱۶۶۹۰.۹	۲۵۳۲۷۰.۵	۱۶۹۶۶۹.۲	-۹.۶۱	۶۲۱۴۸۰.۰۰ ۳	۰.۰۰
تعدیلات سنواتی	۷۲۹	۱۹۰۳۳.۳۰	-۱۱۱۸	۱۶۶۹۰.۹	۲۹۱۴۶۳۵	۱۷۷۶۷۰.۵	-۹.۳۳	۷۸۲۱۹۳.۴	۰.۰۰
مدیریت سود	۷۲۹	۱.۳۷	۰.۵۰	۰.۵۰	-۶.۷۴	-۸.۶۱	-۶.۲۸	۳۲۲۱۱۰	۰.۰۰
اندازه شرکت	۷۲۹	۵.۴۹	۵.۴۶	۸.۱۳	۳.۳۳	۰.۲۷	۰.۰۴	۵۰.۶۹	۰.۰۰
اهرم مالی	۷۲۹	۰.۴۳	۰.۳۱	۱۲.۳۲	۰.۰۰	۱۱.۲۵	۲۶.۱۶	۱۱۷۴۷۸۹	۰.۰۰
مالکیت نهادی	۷۲۹	۰.۷۳	۰.۳۵	۳۷.۹۹	۰.۰۰	۹.۲۷	۱۲.۶۹	۵۳۷.۰۹	۰.۰۰
اندازه موسسه حسابرسی	۷۲۹	۰.۳۱	۰.۰۰	۱	۰.۰۰	۰.۷۹	۲.۵۴	۱۳۴.۴۳	۰.۰۰

جدول همبستگی اسپیرمن

شدت همبستگی دو متغیر به یکدیگر را همبستگی تعریف می‌کنیم. بطور کلی ضرایب بین -۱ تا ۱ تغییر می‌کنند و رابطه بین دو متغیر می‌تواند مثبت یا منفی باشد.

ضریب همبستگی یک رابطه متقارن می‌باشد، هر چه ضریب همبستگی به یک نزدیک‌تر باشد میزان همبستگی دو متغیر بیشتر است، این وابستگی به معنای رابطه علت و معلولی نیست و ضریب همبستگی حرفی از این‌که کدام علت و کدام معلول است به میان نمی‌آورد.

جدول ۲. جدول همبستگی اسپیرمن

همبستگی اسپیرمن	مدیریت سود	تغییر در رویه	اصلاح اشتباهات		تعدیلات سنواتی		اندازه شرکت	اهرم مالی	مالکیت نهادی	اندازه موسسه حسابرسی
			تعدیلات سنواتی	اصلاح اشتباهات						
مدیریت سود	۱	۰.۰۰	۰.۰۰۲	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۰.۰۰۱	۰.۰۰۵	۰.۰۰۴	۰.۰۰۳	
	Sig.(2tailed)	۰.۰۰۶	۰.۰۰۸	۰.۲۰	۰.۳۵	۰.۳۲	۰.۰۵	۰.۰۷		
تغییر در رویه	۰.۰۰	۱	۰.۳۸	۰.۴۷	۰.۰۲	۰.۰۵	۰.۰۷	۰.۰۹	۰.۱۲	
	Sig.(2tailed)	۰.۰۰۶	۰.۰۰۹	۰.۰۲	۰.۰۲	۰.۰۵	۰.۰۷	۰.۰۹		
اصلاح اشتباهات	-۰.۰۲	۰.۳۸	۱	۰.۹۹	۰.۹۹	-۰.۴۸	۰.۰۰	۰.۰۳	-۰.۱۰	
	Sig.(2tailed)	۰.۰۰۸	۰.۰۰۹	۰.۰۰۲	۰.۰۰۲	۰.۰۰۸	۰.۰۰	۰.۰۳	۰.۲۱	
تعدیلات سنواتی	-۰.۰۱	۰.۴۷	۰.۹۹	۱	۰.۹۹	-۰.۴۸	۰.۰۰	۰.۰۱	-۰.۱۰	
	Sig.(2tailed)	۰.۰۲۰	۰.۰۰۲	۰.۰۰۲	۰.۰۰۲	۰.۰۰۸	۰.۰۰	۰.۰۱	۰.۰۹	
اندازه شرکت	۰.۰۱	-۰.۲۲	-۰.۴۸	-۰.۴۸	۱	۰.۰۰	-۰.۰۱	۰.۰۰	۰.۱۸	
	Sig.(2tailed)	۰.۳۵	۰.۰۰۵	۰.۰۰۸	۰.۰۰۸	۰.۰۰۱	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۲۰	
اهرم مالی	-۰.۰۵	-۰.۰۲	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	-۰.۰۱	۱	۰.۰۰	-۰.۰۱	

۰.۱۶	۰.۲۵		۰.۳۲	۰.۰۲	۰.۳۶	۰.۰۷	۰.۳۲	Sig.(2tailed)	
-۰.۰۳		۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۱	۰.۰۳	-۰.۲۰	-۰.۰۴	ضریب همبستگی	مالکیت نهادی
۰.۱۴	۱	۰.۲۵	۰.۲۵	۰.۰۸	۰.۲۳	۰.۰۹	۰.۰۵	Sig.(2tailed)	
		-۰.۰۳	-۰.۰۱	۰.۱۸	-۰.۱۰	-۰.۱۰	۰.۰۰	ضریب همبستگی	اندازه موسسه حسابرسی
۱		۰.۱۴	۰.۱۶	۰.۲۰	۰.۰۹	۰.۲۱	۰.۱۲	Sig.(2tailed)	

با انجام آزمون همبستگی به بررسی ارتباط ابتدایی بین متغیرها می‌پردازیم و با توجه به نتایج می‌توان گفت بین متغیرها ارتباط وجود دارد و می‌توان به بررسی دقیق‌تر این ارتباط پرداخت با توجه به بررسی نتایج همبستگی بین متغیرهای تحقیق این متغیرها دارای همبستگی با اهمیت با یکدیگر نمی‌باشند و حداکثر ارتباط همبستگی آن‌ها ۰.۹۹ بین اثرات اصلاح اشتباهات سنوات قبل می‌باشد.

آزمون فرضیه‌ها در سطح کل شرکت در حالت تابلویی

جدول ۳. نتایج آزمون F لیمر و هاسمن

مدل کلی			
آزمون	آماره	احتمال	نتیجه
F لیمر	۳.۶۲	۰.۰۰	داده تابلویی
هاسمن	۶۲.۳۴	۰.۰۰	مدل‌های رگرسیونی دارای اثرات ثابت

در این بخش به آزمون فرضیه‌ها در سطح کل شرکت‌ها در قالب آمار توصیفی و مدل رگرسیون پرداخته شده است. برای تشخیص استفاده از دو روش رگرسیون با الگو مشترک یا رگرسیون تابلویی از آزمون F لیمر استفاده می‌شود. سپس برای تعیین انتخاب یکی از دو الگوی اثرات ثابت یا اثرات تصادفی از آزمون هاسمن استفاده می‌شود. لازم به ذکر است که در این تحقیق با توجه به این که مقدار F لیمر کمتر از ۵٪ می‌باشد از روش داده‌های تابلویی استفاده می‌شود؛ و براساس آزمون هاسمن که مقدار آن کمتر از ۵٪ بوده است از مدل‌های رگرسیونی دارای اثرات ثابت استفاده شده است.

آزمون فرضیه اصلی

فرضیه اصلی: بین اثرات تعدیلات سنواتی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه وجود دارد.

نتایج اثرات تعدیلات سنواتی بر مدیریت سود با توجه به مدل تعدیل شده جونز در جدول ۳ نشان می‌دهد که در طی دوره تحقیق، رابطه‌ای بین اثرات تعدیلات سنواتی و مدیریت سود وجود ندارد. همچنین نتایج حاکی از آن است که رابطه مذکور براساس ضریب رگرسیونی (براساس روش حداقل مربعات ۲.۴۸- و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۱.۲۴-)، قوی و از لحاظ آماری با توجه به احتمال آماره (براساس روش حداقل مربعات ۰.۹۸ و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۰.۶۹) غیر معنی‌دار بوده است. ضعیف و غیر معنادار بودن رابطه بین دو متغیر نشانگر آن است که مدیران از طریق تعدیلات سنواتی درصدد مدیریت سود بر نمی‌آیند.

اثر متغیر کنترلی اندازه شرکت براساس روش حداقل مربعات مثبت غیرمعنادار و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی مثبت معنادار می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که مدیران شرکت‌های بزرگ‌تر از مدیریت سود استفاده می‌کنند. اثر متغیر کنترلی اهرم مالی منفی غیرمعنادار، متغیر کنترلی مالکیت نهادی براساس روش حداقل مربعات مثبت غیرمعنادار و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی منفی غیرمعنادار بوده است. البته اثر متغیر کنترلی اندازه موسسه

حسابرسی براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی معنادار می‌باشد، این موضوع نشان می‌دهد با افزایش اندازه موسسه حسابرسی مدیریت سود افزایش می‌یابد.

$p\text{-value} < 0.0005$ نشانگر آن است که مدل در حالت کلی معنادار بوده و با توجه به آماره دوربین-واتسون (۲.۰۹) براساس روش حداقل مربعات و ۲.۱۱ براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی) فاقد مشکل خود همبستگی می‌باشد. علاوه بر آن، نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد که در کل دوره تحقیق براساس روش حداقل مربعات حدود ۲۰٪ و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۳۰٪ از تغییرات مدیریت سود ناشی از تعدیلات سنواتی، اندازه شرکت، اهرم مالی، مالکیت نهادی، اندازه موسسه حسابرسی بوده است. با توجه به معنادار نبودن اثرات تغییر در رویه حسابداری بر مدیریت سود مطابق مدل تعدیل شده جونز، فرضیه اصلی این تحقیق مورد تایید واقع نمی‌شود.

جدول ۴. اثر ویژگی تعدیلات سنواتی بر مدیریت سود

EGLS		GLS		متغیرها		
احتمال t	آماره t	ضرایب	احتمال t		آماره t	ضرایب
۰.۰۰	-۳.۰۹	-۰.۱۴	۰.۹۹	۰.۰۰	۰.۰۰	متغیر ثابت
۰.۶۹	-۰.۳۹	-۱.۲۴	۰.۹۸	-۰.۰۲	-۲.۴۸	تعدیلات سنواتی
۰.۰۰	۳.۰۱	۰.۰۲	۰.۹۷	-۰.۰۲	۰.۰۰	اندازه شرکت
۰.۷۱	۰.۳۶	۰.۰۱-	۰.۶۳	-۰.۴۷	-۰.۰۱	اهرم مالی
۰.۲۱	-۱.۵۳	-۰.۰۰	۰.۲۳	-۱.۱۹	-۰.۰۱	مالکیت نهادی
۰.۰۰	۲.۹۲	۰.۰۳	۰.۲۶	۱.۱۱	۰.۰۷	اندازه موسسه حسابرسی
		۰.۲۹			۰.۲۹	ضریب تعیین
		۰.۳۰			۰.۲۰	ضریب تعیین تعدیل شده
		۲.۲۶			۲.۲۷	آماره دوربین واتسون
		۴۱.۹۷			۳.۲۳	آماره F
		۰.۰۰			۰.۰۰	احتمال آماره F

$$\text{AUDIT}_{it} = 0.03 \text{SIZE}_{it} + 0.02 - 0.14 Y =$$

آزمون فرضیه‌های فرعی طی دوره تحقیق

فرضیه فرعی اول: بین تغییر در رویه حسابداری و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه وجود دارد. نتایج اثرات تغییر در رویه حسابداری بر مدیریت سود با توجه به مدل تعدیل شده جونز در جدول ۴ نشان می‌دهد که در طی دوره تحقیق، رابطه‌ای بین اثرات تغییر در رویه حسابداری و مدیریت سود وجود ندارد. همچنین نتایج حاکی از آن است که رابطه مذکور براساس ضریب رگرسیونی (براساس روش حداقل مربعات ۲.۵۰ و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی -۸.۷۸)، ضعیف و از لحاظ آماری با توجه به احتمال آماره t (براساس روش حداقل مربعات ۰.۹۷ و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۰.۶۴) غیر معنی‌دار بوده است. ضعیف و غیر معنادار بودن رابطه بین دو متغیر نشانگر آن است که مدیران با تغییر در رویه حسابداری درصد مدیریت سود بر نمی‌آیند.

اثر متغیر کنترلی اندازه شرکت براساس روش حداقل مربعات مثبت غیر معنادار و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی مثبت و معنادار می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که مدیران شرکت‌های بزرگ‌تر از مدیریت سود استفاده می‌کنند. متغیر کنترلی اهرم مالی مثبت غیر معنادار، متغیر کنترلی مالکیت نهادی مثبت غیر معنادار بوده است. البته اثر متغیر کنترلی

اندازه موسسه حسابرسی براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی معنادار می‌باشد این موضوع نشان می‌دهد با افزایش اندازه موسسه حسابرسی مدیریت سود افزایش می‌یابد.

$p\text{-value} < 0.0005$ نشانگر آن است که مدل در حالت کلی معنادار بوده و با توجه به آماره دوربین-واتسون (۲.۲۷) براساس روش حداقل مربعات و ۲.۱۳ براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی) فاقد مشکل خود همبستگی می‌باشد. علاوه بر آن، نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد که در کل دوره تحقیق براساس روش حداقل مربعات حدود ۲۰٪ و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۸۲٪ از تغییرات سود ناشی از اثرات تغییر در رویه حسابداری، اندازه شرکت، اهرم مالی، مالکیت نهادی، اندازه موسسه حسابرسی بوده است.

با توجه به معنادار نبودن اثرات تغییر در رویه حسابداری بر مدیریت سود مطابق مدل تعدیل شده جونز، فرضیه فرعی اول این تحقیق مورد تایید واقع نمی‌شود. فرضیه فرعی دوم: بین اثر اصلاح اشتباهات سنوات قبل و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه وجود دارد.

جدول ۵. اثر ویژگی تغییر در رویه حسابداری بر مدیریت سود

متغیرها	GLS		EGLS	
	ضرایب	آماره t	احتمال t	ضرایب
متغیر ثابت	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۷۹	-۰.۱۵
اثرات تغییر در رویه حسابداری	۲.۵۰	۰.۲۵	۰.۹۷	-۸.۷۸
اندازه شرکت	۰.۰۰	-۰.۰۳	۰.۶۳	۰.۰۲
اهرم مالی	۰.۰۱	-۰.۴۶	۰.۲۲	۰.۰۰
مالکیت نهادی	۰.۰۱	-۱.۲۱	۰.۲۶	۰.۰۰
اندازه موسسه حسابرسی	۰.۰۷	۱.۱۰	۰.۹۹	۰.۰۳
ضریب تعیین	۰.۲۹		۰.۸۴	
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۲۰		۰.۸۲	
آماره دوربین واتسون	۲.۲۷		۲.۱۳	
آماره F	۳.۲۳		۴۱.۹۲	
احتمال آماره F	۰.۰۰		۰.۰۰	
$AUDIT_{it} = 0.03 SIZE_{it} + 0.02 - 0.15 Y =$				

نتایج اثرات اصلاح اشتباهات سنوات قبل بر مدیریت سود با توجه به مدل تعدیل شده جونز در جدول ۵ نشان می‌دهد که در طی دوره تحقیق، رابطه‌ی معناداری بین اصلاح اشتباهات سنوات قبل و مدیریت سود وجود ندارد. همچنین نتایج حاکی از آن است که رابطه مذکور براساس ضریب رگرسیونی (براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته) ۶.۵۶- و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۱۰.۰۹-، ضعیف و از لحاظ آماری با توجه به احتمال آماره (براساس روش حداقل مربعات ۰.۹۵) غیرمعنادار و (براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۰.۷۴) غیرمعنی‌دار بوده است. غیرمعنادار بودن رابطه بین دو متغیر نشانگر آن است که عوامل دیگری به جز اصلاح اشتباهات سنوات قبل بر روی مدیریت سود تاثیرگذار است که بایستی با انجام تحقیق‌های آتی این عوامل بررسی گردند.

اثر متغیر کنترلی اندازه شرکت بر اساس روش حداقل مربعات مثبت غیرمعمول و بر اساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی مثبت و معنادار می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که مدیران شرکت‌های بزرگ‌تر از مدیریت سود استفاده می‌کنند. متغیر کنترلی اهرم مالی منفی غیر معنادار می‌باشد. روش متغیر کنترلی مالکیت نهادی مثبت غیرمعمول بوده است. البته اثر متغیر کنترلی اندازه موسسه حسابرسی بر اساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد با افزایش اندازه موسسه حسابرسی مدیریت سود افزایش می‌یابد.

$p\text{-value} < 0.0005$ نشانگر آن است که مدل در حالت کلی معنادار بوده و با توجه به آماره دوربین-واتسون (۲.۲۷) بر اساس روش حداقل مربعات و ۲.۲۶ بر اساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی) فاقد مشکل خود همبستگی می‌باشد. علاوه بر آن، نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد که در کل دوره تحقیق بر اساس روش حداقل مربعات حدود ۲۰٪ و بر اساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۸۲٪ از تغییرات مدیریت سود ناشی از اصلاح اشتباهات سنوات قبل، اندازه شرکت، اهرم مالی، مالکیت نهادی، اندازه موسسه حسابرسی بوده است.

با توجه به معنادار نبودن اثرات اصلاح اشتباهات سنوات قبل بر مدیریت سود مطابق مدل تعدیل شده جونز، فرضیه فرعی دوم این تحقیق مورد تایید واقع نمی‌شود.

جدول ۶. اثر ویژگی اصلاح اشتباهات سنوات قبل بر مدیریت سود

متغیرها	GLS		EGLS	
	ضرایب	آماره t	احتمال t	ضرایب
متغیر ثابت	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۹۹	-۰.۱۴
اصلاح اشتباهات سنوات قبل	-۶.۵۶	-۰.۰۵	۰.۹۵	-۱.۰۹
اندازه شرکت	۰.۰۰	-۰.۰۲	۰.۹۷	۰.۰۲
اهرم مالی	-۰.۰۱	-۰.۴۷	۰.۶۳	۰.۳۶
مالکیت نهادی	۰.۰۱	-۱.۱۹	۰.۲۳	-۱.۵۳
اندازه موسسه حسابرسی	۰.۰۷	۱.۱۱	۰.۲۶	۰.۰۳
ضریب تعیین	۰.۲۹			۰.۲۹
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۲۰			۰.۸۲
آماره دوربین واتسون	۲.۲۷			۲.۲۶
آماره F	۳.۲۳			۴۱.۹۶
احتمال آماره F	۰.۰۰			۰.۰۰

$$AUDIT_{it} = 0.03 SIZE_{it} + 0.02 + 0.14 Y = -$$

بررسی رابطه بین تعدیلات سنواتی و مدیریت سود در صنایع مختلف

نتایج اثرات تغییر در رویه حسابداری بر مدیریت سود با توجه به مدل تعدیل شده جونز در جدول ۶ نشان می‌دهد که در طی دوره تحقیق، رابطه‌ای بین اثرات تغییر در رویه حسابداری و مدیریت سود در صنعت استخراج معادن وجود ندارد. همچنین نتایج حاکی از آن است که رابطه مذکور بر اساس ضریب رگرسیونی (بر اساس روش حداقل مربعات ۱.۲۶- و بر اساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۱.۲۴-)، ضعیف و از لحاظ آماری با توجه به احتمال آماره t (بر اساس روش حداقل مربعات ۰.۵۴ و بر اساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۰.۵۴) غیرمعنی‌دار بوده است. ضعیف و غیرمعنادار بودن رابطه بین

دو متغیر نشانگر آن است که مدیران با تغییر در رویه حسابداری درصدد مدیریت سود بر نمی‌آیند. از دلایل عدم ارتباط بین تغییر در رویه حسابداری و مدیریت سود می‌توان به عدم رقابت در صنعت استخراج معادن و انحصاری بودن بازار اشاره کرد که این خود نیاز به تحقیق و بررسی بیشتر دارد.

اثر متغیر کنترلی اندازه شرکت منفی و معنادار می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که با بزرگتر شدن شرکت‌ها در صنعت استخراج معادن مدیریت سود کاهش می‌یابد. متغیر کنترلی اهرم مالی مثبت غیرمعنادار، متغیر کنترلی مالکیت نهادی مثبت غیرمعنادار بوده است. البته اثر متغیر کنترلی اندازه موسسه حسابرسی براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی معنادار می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد با افزایش اندازه موسسه حسابرسی مدیریت سود افزایش می‌یابد.

$p\text{-value} < 0.0005$ نشانگر آن است که مدل در حالت کلی معنادار بوده و با توجه به آماره دوربین-واتسون (۲.۳۹) براساس روش حداقل مربعات و ۲.۱۵ براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی) فاقد مشکل خود همبستگی می‌باشد. علاوه بر آن، نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد که در کل دوره تحقیق براساس روش حداقل مربعات حدود ۱۰٪ و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۹٪ از تغییرات مدیریت سود در صنعت استخراج معادن ناشی از اثرات تغییر در رویه حسابداری، اندازه شرکت، اهرم مالی، مالکیت نهادی، اندازه موسسه حسابرسی بوده است.

با توجه به معنادار نبودن اثرات تغییر در رویه حسابداری بر مدیریت سود در صنعت استخراج معادن مطابق مدل تعدیل شده جونز، رابطه بین این دو متغیر در این صنعت مورد تایید واقع نمی‌شود.

جدول ۷. اثر ویژگی تغییر در رویه حسابداری بر مدیریت سود در صنعت استخراج معادن

متغیرها	GLS		EGLS	
	ضرایب	آماره t	احتمال t	ضرایب
متغیر ثابت	-۰.۰۵	-۰.۶۷	۰.۵۰	-۰.۰۷
تغییر در رویه حسابداری	-۱.۲۶	-۰.۶۱	۰.۵۴	-۱.۲۴
اندازه شرکت	-۸.۳۵	-۲.۹۶	۰.۰۰	-۷.۴۵
اهرم مالی	۰.۰۲	۰.۱۶	۰.۱۶	۰.۰۴
مالکیت نهادی	۰.۲۴	۱.۳۰	۰.۱۹	۰.۲۶
اندازه موسسه حسابرسی	۰.۲۹	-۱.۸۳	۰.۰۷	۰.۲۹
ضریب تعیین	۰.۱۵			۰.۱۵
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۱۰			۰.۰۹
آماره دوربین واتسون	۲.۳۹			۲.۱۵
آماره F	۲.۸۰			۲.۷۷
احتمال آماره F	۰.۰۰			۰.۰۰

$$AUDIT_{it} = 0.29 SIZE_{it} + 7.45 Y = -$$

نتایج اثرات تغییر در رویه حسابداری بر مدیریت سود با توجه به مدل تعدیل شده جونز در جدول ۷ نشان می‌دهد که در طی دوره تحقیق، رابطه‌ای بین اثرات تغییر در رویه حسابداری و مدیریت سود در صنعت فرآورده‌های غذایی و آشامیدنی وجود ندارد. همچنین نتایج حاکی از آن است که رابطه مذکور براساس ضریب رگرسیونی (براساس روش حداقل مربعات ۴.۳۴ و

براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی -1.24 ، ضعیف و از لحاظ آماری با توجه به احتمال آماره t (براساس روش حداقل مربعات 0.30 و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی 0.14) غیر معنی دار بوده است. ضعیف و غیرمعنادار بودن رابطه بین دو متغیر نشانگر آن است که مدیران با تغییر در رویه حسابداری درصد مدیریت سود بر نمی آیند. از دلایل عدم ارتباط بین تغییر در رویه حسابداری و مدیریت سود می توان به عدم رقابت در صنعت فرآورده های غذایی و آشامیدنی و انحصاری بودن بازار اشاره کرد که این خود نیاز به تحقیق و بررسی بیشتر دارد.

اثر متغیر کنترلی اندازه شرکت منفی و غیرمعنادار می باشد. متغیر کنترلی اهرم مالی مثبت غیرمعنادار، متغیر کنترلی مالکیت نهادی براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی منفی معنادار بوده است، این موضوع نشان می دهد که افزایش سرمایه گذاری در نهادهای دولتی باعث کاهش مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس می شود. اثر متغیر کنترلی اندازه موسسه حسابرسی براساس روش حداقل مربعات منفی غیرمعنادار و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی مثبت و غیرمعنادار می باشد.

$p\text{-value} < 0.0005$ نشانگر آن است که مدل در حالت کلی معنادار بوده و با توجه به آماره دوربین-واتسون (1.59) براساس روش حداقل مربعات و 2.04 براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی) فاقد مشکل خود همبستگی می باشد. علاوه بر آن، نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می دهد که در کل دوره تحقیق براساس روش حداقل مربعات حدود 51% و براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی 50% از تغییرات مدیریت سود در صنعت فرآورده های غذایی و آشامیدنی ناشی از اثرات تغییر در رویه حسابداری، اندازه شرکت، اهرم مالی، مالکیت نهادی، اندازه موسسه حسابرسی بوده است.

با توجه به معنادار نبودن اثرات تغییر در رویه حسابداری بر مدیریت سود در صنعت فرآورده های غذایی و آشامیدنی مطابق مدل تعدیل شده جونز، رابطه بین این دو متغیر در این صنعت مورد تایید واقع نمی شود.

جدول ۸. اثر ویژگی تغییر در رویه حسابداری بر مدیریت سود در صنعت فرآورده های غذایی و آشامیدنی

متغیرها	GLS		EGLS	
	ضرایب	آماره t	احتمال t	ضرایب
متغیر ثابت	۰.۷۳	۱.۳۴	۰.۱۸	۰.۱۸
تغییر در رویه حسابداری	۴.۳۴	۱.۰۳	۰.۳۰	-۱.۷۱
اندازه شرکت	-۰.۰۵	-۰.۵۸	۰.۵۶	-۰.۰۱
اهرم مالی	-۰.۱۱	-۰.۷۹	۰.۴۲	۰.۰۷
مالکیت نهادی	-۱.۹۷	-۷.۶۱	۰.۰۰	-۰.۷۱
اندازه موسسه حسابرسی	-۰.۰۶	-۰.۴۷	۰.۶۳	۰.۰۳
ضریب تعیین	۰.۶۳		۰.۵۲	
ضریب تعیین تعدیل شده	۰.۵۱		۰.۵۰	
آماره دوربین واتسون	۱.۵۹		۲.۰۴	
آماره F	۵.۴۰		۲۱.۰۷	
احتمال آماره F	۰.۰۰		۰.۰۰	
$71 \text{ LEV} \cdot Y = -$				

نتایج اثرات تغییر در رویه حسابداری بر مدیریت سود با توجه به مدل تعدیل شده جونز در جدول ۸۰ نشان می‌دهد که در طی دوره تحقیق، براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی رابطه‌ای مثبت معنی‌داری بین اثرات تغییر در رویه حسابداری و مدیریت سود در صنعت مواد و محصولات شیمیایی دیده می‌شود. همچنین نتایج حاکی از آن است که رابطه مذکور براساس ضریب رگرسیونی (براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۸.۹۴)، قوی و از لحاظ آماری با توجه به احتمال آماره t (براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی ۰.۰۵) معنی‌دار بوده است. ارتباط معنی‌دار بین تغییر در رویه‌های حسابداری و مدیریت سود نشانه بازی با ارقام صورت‌های مالی و بیش‌نمایی سود را نشان می‌دهد؛ یعنی مدیران این صنعت از تغییر در رویه‌های حسابداری به عنوان میانبری برای مدیریت سود بهره می‌جویند. شاید یکی از دلایل آن وجود بازار رقابتی باشد که باید تحقیقی مناسب در این زمینه انجام گردد. همچنین می‌تواند نشان‌دهنده وجود ضعف در سیستم حسابداری، گزارشگری مالی، کنترل‌های داخلی شرکت و یا مشکلات در هیات مدیره و مدیریت شرکت باشد.

جدول ۹. خلاصه ای از نتایج کلی حاصل از تجزیه و تحلیل فرضیات تحقیق

صنعت / فرضیات	استخراج معادن	فرآورده‌های غذایی و آشامیدنی	مواد و محصولات شیمیایی	سایر محصولات کانی غیر فلزی	فلزات اساسی	خودرو و ساخت قطعات	کل صنایع
ارتباط بین تغییر در رویه حسابداری و مدیریت سود	-	-	+	-	-	-	-
ارتباط بین اصلاح اشتباهات سنوات قبل و مدیریت سود	-	-	-	-	-	-	-
ارتباط بین تعدیلات سنواتی و مدیریت سود		-					
ارتباط بین تغییر در رویه حسابداری و مدیریت سود		-					
ارتباط بین اصلاح اشتباهات سنوات قبل و مدیریت سود		-					
علامت (-): رد فرضیه علامت (+): قبول فرضیه							

نتیجه آزمون فرضیه اصلی

فرضیه اصلی این تحقیق با استفاده از مدل‌های رگرسیونی تابلویی با اثرات ثابت و براساس مدل تعدیل شده جونز و با توجه به آزمون‌های فرض معنی‌داری، آماره F ، t و ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده و آماره دوربین - واتسون مورد آزمون قرار گرفته است.

نتایج آزمون نشان می‌دهد، رابطه معنی‌دار بین اثرات تعدیلات سنواتی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران دیده نمی‌شود؛ یعنی مدیران از تعدیلات سنواتی بعنوان میانبری برای مدیریت سود استفاده نمی‌کنند. شاید یکی از دلایل آن عدم وجود بازار رقابتی باشد که باید تحقیقی مناسب در این زمینه انجام گردد. در این فرضیه اثر متغیر کنترلی اندازه شرکت براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی مثبت و معنادار می‌باشد که این مطابق یافته‌های ملانظری و همکاران (۱۳۸۶) می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که با بزرگ‌تر شدن شرکت‌ها مدیران از مدیریت سود استفاده می‌کنند. البته اثر متغیر کنترلی اندازه موسسه حسابرسی براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی نیز معنادار

می‌باشد که این مطابق با یافته‌های کم‌لای و همکاران^۱ (۲۰۰۸)، مینگ^۲ (۲۰۰۷)، جال و همکاران^۳ (۲۰۰۷) و ابراهیمی و همکاران (۱۳۸۷) می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد با افزایش اندازه موسسه حسابرسی مدیریت سود در صنعت مواد و محصولات شیمیایی افزایش می‌یابد.

نتیجه آزمون فرضیه فرعی اول

فرضیه اول این تحقیق با استفاده از مدل‌های رگرسیونی تابلویی با اثرات ثابت و براساس مدل تعدیل شده جونز و با توجه به آزمون‌های فرض معنی داری، آماره F ، t و ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده و آماره دوربین - واتسون مورد آزمون قرار گرفته است.

نتایج آزمون نشان می‌دهد، رابطه معنی‌دار بین تغییر در رویه حسابداری و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران دیده نمی‌شود؛ یعنی مدیران از تغییر در رویه حسابداری بعنوان میانبری برای مدیریت سود استفاده نمی‌کنند. شاید یکی از دلایل آن عدم وجود بازار رقابتی باشد که باید تحقیقی مناسب در این زمینه انجام گردد. در این فرضیه اثر متغیر کنترلی اندازه شرکت براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی مثبت و معنادار می‌باشد که مطابق یافته‌های ملانظری و همکاران (۱۳۸۶) می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که با بزرگ‌تر شدن شرکت‌ها مدیران از مدیریت سود استفاده می‌کنند. البته اثر متغیر کنترلی اندازه موسسه حسابرسی براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی نیز معنادار می‌باشد؛ که این مطابق با یافته‌های کم‌لای^۴ و همکاران (۲۰۰۸)، مینگ (۲۰۰۷)، جال و همکاران (۲۰۰۷)، ابراهیمی و همکاران (۱۳۸۷) می‌باشد، این موضوع نشان می‌دهد با افزایش اندازه موسسه حسابرسی مدیریت سود در صنعت مواد و محصولات شیمیایی افزایش می‌یابد.

نتیجه آزمون فرضیه فرعی دوم

فرضیه دوم این تحقیق با استفاده از مدل‌های رگرسیونی تابلویی با اثرات ثابت و براساس مدل تعدیل شده جونز و با توجه به آزمون‌های فرض معنی داری، آماره F ، t و ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده و آماره دوربین - واتسون مورد آزمون قرار گرفته است.

نتایج آزمون نشان می‌دهد، رابطه معنی‌دار بین اصلاح اشتباه سنوات قبل و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران دیده نمی‌شود؛ یعنی مدیران با اصلاح اشتباهات سنوات قبل سود را مدیریت نمی‌کنند. شاید یکی از دلایل آن عدم وجود بازار رقابتی باشد که باید تحقیقی مناسب در این زمینه انجام گردد. در این فرضیه اثر متغیر کنترلی اندازه شرکت براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی مثبت و معنادار می‌باشد که مطابق یافته‌های ملانظری و همکاران (۱۳۸۶) می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که با بزرگ‌تر شدن شرکت‌ها مدیران از مدیریت سود استفاده می‌کنند. البته اثر متغیر کنترلی اندازه موسسه حسابرسی براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی در سطح اطمینان ۹۵٪ نیز معنادار می‌باشد که این مطابق با یافته‌های کم‌لای و همکاران^۵ (۲۰۰۸)، مینگ^۶ (۲۰۰۷)، جال و همکاران^۷ (۲۰۰۷)، ابراهیمی و همکاران (۱۳۸۷) می‌باشد. در این فرضیه اثر متغیر کنترلی اندازه شرکت براساس روش حداقل مربعات تعمیم یافته تخمینی مثبت و معنادار می‌باشد که مطابق یافته‌های ملانظری و همکاران (۱۳۸۶) می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که با بزرگ‌تر شدن شرکت‌ها مدیران از مدیریت سود استفاده می‌کنند. البته اثر متغیر کنترلی اندازه موسسه حسابرسی براساس روش حداقل

¹ Kam-Wah Lai et al.

² Ming, L

³ Johl, et al.

⁴ Kam-Wah Lai a

⁵ Kam-Wah Lai a

⁶ Ming, L

⁷ Johl, S., Jubb, C

مربعات تعمیم یافته تخمینی نیز معنادار می‌باشد؛ که این مطابق با یافته‌های کم‌لای^۱ و همکاران (۲۰۰۸)، مینگ (۲۰۰۷)، جال و همکاران (۲۰۰۷) و ابراهیمی و همکاران (۱۳۸۷) می‌باشد.

منابع و ماخذ

۱. ابراهیمی کردلر، علی و سیدی، سیدعزیز. "نقش حسابرسان مستقل در کاهش اقلام تعهدی اختیاری". بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۵، شماره ۵۴، زمستان ۱۳۸۷ صص ۱۶-۳.
۲. اعتمادی، حسین؛ آذر، عادل؛ ناظمی اردکانی، مهدی. "بررسی نقش تخصص حسابرس در صنعت بر مدیریت قطعی سود و عملکرد عملیاتی" دانش حسابداری ۱ (تابستان ۱۳۸۹): ۹-۲۸.
۳. جوادی مزده، محمد علی؛ "عوامل موثر بر ارتباط بین هموارسازی سود و سودآوری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". حسابدار رسمی شماره ۲۰ (۱۳۸۹): ۱۳۰-۱۳۴.
۴. برادران حسن‌زاده، رسول؛ کامران‌زاده اضماره، عبدالرحیم. "بررسی مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". فصلنامه تحقیقات حسابداری، شماره دوم، ۱۳۸۸: صص ۱۸۸-۲۰۵.
۵. بزرگ اصل، موسی. تعدیلات سنواتی و حقوق سهامداران. روزنامه دنیای اقتصاد، ۱۳۸۷، شماره ۱۵۷۶، ص بورس.
۶. بولو، قاسم؛ کیهان، مهام؛ گودرزی، اسماعیل. "تغییر حسابرس مستقل و شفافیت اطلاعاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". دانش حسابداری، سال اول، شماره ۱. تابستان ۱۳۸۹: صص ۱۱۱-۱۳۵.
۷. بهار مقدم، مهدی؛ حسنی فرد، حبیبه. "بررسی رابطه بین رویدادهای مالی واقعی و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". تحقیقات حسابداری، شماره ۶. (۱۳۸۹): ۱۳۶-۱۵۰.
۸. "تعدیلات سنواتی و حقوق سهامداران". روزنامه دنیای اقتصاد شماره ۱۵۷۶، ص بورس.
۹. "تعدیلات سنواتی و حقوق سهامداران" روزنامه دنیای اقتصاد شماره ۱۵۹۰، ص بورس.
۱۱. ثقفی، علی. "مبانی نظری استانداردهای حسابداری برای واحدهای انتفاعی". بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۱ (۱۳۷۰).

12. Alishah, S. Z, Alibutts and B, Hasan. "Corporate Governance and Earning Management an Impirical Evidence from Pakistsni Listed Companies." *European Jouran lof Scientific Research* Vol. 26, No. 4 (2009): 624-638.
13. Anderson, M., R. Banker. and S. Janakiraman. "Are selling, general, and administrative costs sticky?" *Journal of Accounting Research* Vol. 41, No, 1 (2003): 47-63.
14. Ashari, N. and Koh, H. "Factors Affecting Income Smoothing among Listed Companies in Singapore." *Accounting and Business Research* Vol. 24, No. 96 (1994): 291-298.
15. Baber, W., P. Fairfield and J. Haggard. "The effect of concern about reported income on discretionary spending decisions." *Working paper, University of Massachuets* Vol. 66, No. 4 (1991): 818-829.
16. Barth, M. and Tayllor. "In Defence of Fair Value: Weighing the Evidence on Earnings Management and Asset Securitizations." *Journal of Accounting and Economices*, (2009).
17. Barton, J. and Simko, P. "The balance sheet as an earnings management constraint." *The Accounting Review* Vol. 77 (2002): pp. 7-12.
18. Bhojraj and R. Libby. "Capital market pressure, discloure frequency included earnings, cash flowconflict and managerial myopia." *The Accounting Review* Vol. 80, No. 1 (2005).
19. Bishop, M. Lo, and E.A. Eccher. "Do Markets Remembar Accounting Changes?" *an examination of sabsequennt years*, (2000).
20. Burgastahler, David and L, Dichev. "Earning Management to avoid earning decreases and losses." *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 24 (1997): pp.99-126.

¹ Kam-Wah Lai a

The relationship between Restatement and Earnings Management in Tehran Stock Exchange (TSE)

Mehrdad ghanbary^{1*}, Sayyed Ali Malihi² javad zoolfagharitabesh³, and Alireza
Sanaytiaraste⁴

1. Department of Accounting, Kermanshahe Branch, Islamic Azad University, Kermanshahe, Iran

2. Department of Accounting, Hamedan Branch, Islamic Azad University, Hamedan, Iran

3. Department of Accounting, Kermanshahe Branch, Islamic Azad University, Kermanshahe, Iran

4. Department of Accounting, Hamedan Branch, Islamic Azad University, Hamedan, Iran

---

Abstract

This Thesis examines the relationship between prior period adjustment and Earnings Management in Tehran Stock Exchange (TSE). In other words, this study sought to answer the question is whether restatement cause the earning management? For this purpose a sample of 81 active collapsed companies were selected and examined in the period 2002 to 2010. In this paper, for measuring of earnings management variable has used modified Jones model (1991). To test of hypothesis has used multiple regression models and pearson correlation coefficients. Results indicate that there is no correlation between prior period adjustment and earnings manegment in Tehran Stock Exchange.

Keywords: the relevant adjustments, prior period adjustment, changes in accounting procedures, correcting errors of previous years, earnings management, discretionary accruals.
